

maa enten paa Grund af Modsætningerne blive sløv og magtesløs eller føre til bittere og lidenskabelige Kampe, til Adsplittelse og Forvirring“. Derefter peger disse 7 af Udvalgets 9 Medlemmer paa den rigtige Vej, den, der blev indslaaet paa ved Sognebaandsløsningsloven nogle Aar i Forvejen, og saa fortsætter de: „Som det saakaldte Menighedsraad“ — det saakaldte Menighedsraad — „i det foreliggende Forslag er bygget paa en Sammenblanding af Sogn og Menighed, saaledes maa ogsaa den Virksomhed, der er anvist det, komme til at lide derunder, da det ikke er en virkelig Menighed, men det folkekirkelige, ja, tildeels endog det verdslige Sogn, paa hvis Omraade det skal bevæge sig. Forslaget kan derfor ikke indrømme sit Menighedsraad den Myndighed, som en virkelig Menighed billigvis kunde kræve for sit. Den Indflydelse, der er givet Raadet paa Præstevalget, er saaledes særdeles ringe.“ Men saa siger de samme Medlemmer — og jeg maa beundre baade den aandelige Finsans, Tankens Skarphed og Sprogets Klarhed, hele denne Betænkning kunde godt tjene som Mønster for Folketingsbetænkningerne nu 60 Aar efter — saa siger de: „Men paa den anden Side kan man ikke ønske Raadet tillagt mere Myndighed, saalænge det ikke repræsenterer en virkelig Menighed, men samtlige et Sogns Medlemmer af Folkekirken, hvis forskellige Bestanddele ellers vilde være priisgivne Fleertallets i aandelig Henseende altid uberegtigede Magt, og saalænge det paa Grund af den bestaaende Sammenblanding af Kirkeligt og Verdsligt nødvendig maa gribe ind paa Sognets verdslige Enemærker.“ Klarere og skarpere kan det ikke siges, og er det aldrig senere sagt.

Jeg skal saa slutte med følgende Citat: „Hverken en virkelig Menighed eller et Sogn kan saaledes være tilfreds med den Myndighed, der i Forslaget indrømmes Menighedsraadene; hvad de i den ene Henseende faae for Lidt, faae de i den anden for Meget. Menighederne kunne ikke kaldes til Selvvirksomhed i en saadan Udstrækning, at den kan bære nogen Frugt, saalænge man ikke giver Sagnet og den virkelige Menighed hver Sit, og Sognene maae idelig finde sig i kirkelige Overgreb, saalænge man ved verdslig Tvang vil paatrykke Alt et kirkeligt Skin.“ Den Gang forstod man altsaa i Folketinget, at der var noget, der hed kirkeligt Skin. Derfor ender Udvalgets overvældende Flertal ogsaa med følgende: „Fleertallet maa altsaa tilraade Folkethinget at nægte det foreliggende Lovforslag videre Fremme.“ Og saaledes skete det.

Se, det er netop 60 Aar siden, og naar jeg nu læser disse Ord, saa maa jeg atter overfor det ærede Medlem Hr. Povlsen sige, at tænker man paa den Bevægelse, der er foregaaet i disse 60 Aar, navnlig i de sidste 20—30 Aar, saa er jeg ikke tilbøjelig til at bruge Ordet „Udvikling“, hvorved man dog i Almindelighed tænker paa en Bevægelse i fremadskridende Retning, men tilbøjelig til at bruge Ordet „Krebsgang“. Det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt var et Vidnesbyrd om Krebsgang. Det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt nævnte, at jeg havde kritiseret, at den nuværende højtærede Kirkeminister i en af det foreliggende Lovforslags Paragraffer anvender en anden Ordlyd end den bestaaende Menighedsraadslov af 1912, idet der nu indføres Ordet „kristelig“. Jeg havde sagt, at det findes ikke i den Appelske Menighedsraadslov. Overfor det siger det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt, at det gaar maaske mig, som det gaar Troidene, de kan ikke taale Kristenblod. Disse Mænd fra 1860 vilde ikke udtale sig saadan, de havde en aandelig Finsans, der ikke tillod dem en saadan Plumpthed. De forstod at skelne mellem Sogn og Menighed, de forstod at skelne mellem kristeligt og verdsligt. Men vi er kommet ind i en Tid, ikke mindst gennem de sidste Valg, hvor man ogsaa godt kan give den Definition af Kristelighed, at den er et mere eller mindre brugbart Middel til at samle Stemmer paa ved Folketingsvalg og navnlig ogsaa til at fiske Stemmer fra Partifællers Kandidater i de nærliggende Amtskredse. Særlig paa Fyn tror jeg den Opfattelse af Kristelighed har gjort sig gældende en Gang endogsaa i den Grad, at det førte til, at en anset Venstreleder faldt. Har man Valget mellem den Opfattelse af Kristelighed, som Folketingets ledende Mænd med Sofus Høgsbro, Frederik Hammerich og Geert Winther havde for 60 Aar siden, og den Opfattelse af Kristelighed, der har gjort sig gældende ved Jensen-Sønderups Fald og nu har gjort sig gældende gennem det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødts Mund fra denne Talerstol, er jeg ikke i Tvivl om, hvad jeg vælger.

Jeg har saa nogle Bemærkninger til den højtærede Kirkeminister. Den højtærede Kirkeminister hævdede, at man i Sønderjylland enstemmigt ønskede Provstiudvalgene opretholdt. Jeg skal dertil sige, at Enstemmighed ved jeg ikke, om man just kan paastaa ligger deri, at den nord-slesvigske Vælgerforenings kirkelige Udvalg og de Repræsentanter i det sidste kirkelige Udvalg, der blev valgt, saa vidt jeg